

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Scheeleskolan i Köpings kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Köpings kommun att senast den **25 maj 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Köpings kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Köpings kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att, vid minst ett tillfälle före den 25 maj 2026 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav gällande när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska vid redovisningen inkomma med skriftlig dokumentation som utvisar när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 a § skollagen)
2. Se till att personal, när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, anmäler detta till rektorn eller den rektorn har delegerat uppgiften till. Rektorn ska dokumentera de anmälningar som inkommer under perioden den 18 februari 2026 till den 18 maj 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
3. Se till att rektorn skyndsamt inleder en utredning om en elevs behov av särskilt stöd för varje anmälan om särskilt stöd som inkommer till rektorn, eller den rektorn har delegerat uppgiften till. Rektorn ska under perioden den 18 februari 2026 till den 18 maj 2026 dokumentera hur många anmälningar om särskilt stöd som har kommit in samt ange vilket datum en utredning om särskilt stöd har startats för

respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

4. Se till att rektorn, efter varje utredning om särskilt stöd, fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Eleven och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Huvudmannen ska vid redovisningen inkomma med skolans fem senast beslutade åtgärdsprogram. (3 kap. 9 §, 2 kap. 10 §, 28 kap. 16 §, 29 kap. 10 § skollagen samt 31 och 33 § förvaltningslagen [2017:900])

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som bedömts ha behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Av sammanställningen ska framgå vilka elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, vilka språk som behoven avser och hur elevernas behov av studiehandledning på modersmålet tillgodoses. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser extra studietid samt bedömning och betygssättning i ämnen där eleverna har genomfört nationella prov.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:9197) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2025 inlett en tillsyn av Scheeleskolan i Köpings kommun. Utbildningen vid skolan omfattar årskurs 7-9 och skolan har läsåret 2025/2026 cirka 350 elever.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Scheeleskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet, extra studietid och bedömning och betygssättning för elever som genomfört nationella prov.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 4-5 november och den 1 december 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Lärare, elevhälsa och rektor uppger att det finns många elever på skolan som är i behov av stöd i form av extra anpassningar. Lärare nämner att skolmiljön är NPF-anpassad och att extra anpassningar används i stor utsträckning, exempelvis tydlig lektionsstruktur på tavlan, individuella instruktioner och tillgång till anpassade studiemedel. Eleverna kan även få arbeta i mindre grupp, extra tid att lösa en uppgift och stöd vid prov och examinationer. De anpassningar som ges till en elev i olika ämnen diskuteras även inom arbetslaget och utvärderas regelbundet.

Särskilt stöd

Lärare, elevhälsa och rektor uppger i intervjuer att anmälan om behov av särskilt stöd kan göras på flera olika sätt. Elevhälsan kan informeras om en elev muntligt vid olika möten med personalen eller per mejl. Elevhälsan uppger att de inte använder en formell blankett vid anmälan om behov av särskilt stöd. Lärare och elevhälsa berättar att om en lärare bedömer att extra anpassningar inte är tillräckliga och eleven inte kommer uppfylla betygskriterierna kan eleven tas upp på ett arbetslagsmöte eller på ett möte där mentorerna träffar representanter från elevhälsan. Lärarna kan även kalla till en elevdiskussion där elevhälsoteamet (fortsättnings benämnt EHT) och alla lärare som undervisar eleven diskuterar elevens stödbehov.

Från EHT deltar alltid specialpedagog och biträdande rektorn, ibland även skolsköterska eller kurator. Biträdande rektorn tar sedan med sig elevärenden till avstämningsmöte med rektorn där rektorn fattar beslut om en utredning om särskilt stöd ska startas.

Lärarna beskriver att de inte vet om elever som diskuterats med EHT har anmälts för behov av särskilt stöd. Lärare nämner flera elever där det är osäkert om eleven anmälts för behov av särskilt stöd. Elevhälsan bekräftar i intervju att endast en av eleverna är anmäld. En elev är enligt lärarna i elevhälsans "rullor", men de känner inte till om eleven är anmäld för behov av särskilt stöd. Elevhälsan uppger att eleven inte är anmäld, medan rektorn uppger i intervju att eleven är anmäld för behov av särskilt stöd. Både lärare och elevhälsa beskriver att rutinerna för anmälan är otydliga. Detta bekräftas av rektorn.

Efter att rektorn fattat beslut om utredning om särskilt stöd ska startas tar biträdande rektorn tillbaka ärendena till EHT. En specialpedagog ansvarar för att genomföra en pedagogisk kartläggning. Både representanter för elevhälsan och rektorn uppger att alla anmälningar om särskilt stöd inte resulterar i en utredning. Rektorn beskriver att elevhälsan gör någon form av kartläggning för alla elever som anmäls, men det är inte detsamma som en utredning om behov av särskilt stöd. Både lärare och elevhälsan uppger att lärarna kan få tillbaka elevärenden efter anmälan med instruktioner om att intensifiera extra anpassningar innan det blir aktuellt med en utredning om särskilt stöd. Rektorn bekräftar att ärenden skickas tillbaka till lärarna.

Både lärare, elevhälsa och rektor uppger att det finns sju elever på skolan som av olika anledningar inte tar emot stöd. Dessa elever är inte med i förteckningen som Skolinspektionen tagit del av. I vart fall tre av eleverna är inte anmälda för behov av särskilt stöd, trots att det finns ett konstaterat stödbehov. Enligt rektorn har ingen av eleverna utretts för behov av särskilt stöd eftersom elev eller vårdnadshavare motsätter sig stödinsatser. Både elevhälsa och rektor ser behov av placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång för denna elevgrupp, men eftersom eleverna inte tar emot stöd fortsätter de med extra anpassningar och stöd av resurspersonal inom den ordinarie undervisningen. Rektorn har inte fattat några formella beslut för dessa elever.

Elevhälsans representanter uppger att en utredning om behov av särskilt stöd avslutas med ett beslut om åtgärdsprogram. Efter en utredning avslutas kan det enligt elevhälsan fattas beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram, men representanterna kan inte minnas att det faktiskt hänt på skolan. Rektorn uppger att det inte fattas beslut om inte utarbeta åtgärdsprogram för elever som tackat nej till stöd.

Rektorn uppger att elevers vårdnadshavare generellt är delaktiga i upprättandet av åtgärdsprogram, men att de inte delges beslut om åtgärdsprogram med överklagandehänvisning.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis konstaterar Skolinspektionen att det inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller arbetet

med extra anpassningar. Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Utredningen i ärendet visar att lärare inte alltid anmäler alla elever som kan vara i behov av särskilt stöd, vilket är en brist. Både lärare, elevhälsa och rektorn uppger att elever lyfts i olika sammanhang, men lärarna känner inte till när en diskussion med elevhälsan om en enskild elev leder till en anmälan om behov av särskilt stöd. Skolinspektionen noterar att processen vad gäller särskilt stöd i praktiken inte är tydlig i alla delar. Det framgår exempelvis att det råder en osäkerhet hos personalen kring vilka elever som är anmälda och när en anmälan om behov av särskilt stöd ska anses vara gjord. Även elevhälsan och rektorn uppfattar att rutinerna för anmälan är otydliga. Lärare har enligt skollagen en skyldighet att anmäla om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Ett behov av förtydligande föreligger framför allt gällande vad som utgör en anmälan om särskilt stöd.

Vidare framkommer att anmälningar om särskilt stöd inte alltid leder till en utredning, utan elevhälsan och rektorn gör en bedömning om det finns behov av en utredning om särskilt stöd eller inte. Exempelvis har elever som anmälts skickats tillbaka till lärarna för intensifiering av extra anpassningar och inte utretts. Detta är en brist. Detsamma gäller elever som anmälts, men som av olika anledningar inte tar emot stöd och därför inte har utretts för behov av särskilt stöd. Skollagens reglering ger inte utrymme för att göra en individuell bedömning av om en utredning om särskilt stöd ska startas eller inte efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov särskilt stöd har inkommit. Skolan kan inte heller låta bli att utreda stödbehov om en elev eller vårdnadshavare för tillfället motsätter sig stödåtgärder. Skolan behöver fortsätta sina ansträngningar att förklara varför eleven ska ta emot det stöd som skolan anser vara lämpligt för att eleven ska kunna utvecklas kunskapsmässigt. Ett åtgärdsprogram ska också upprättas för en elev som skolan bedömer är i behov av särskilt stöd i utbildningen, även om skolan och elevens vårdnadshavare inte är överens om detta.

Utredningen visar vidare att skolan inte fattar beslut om att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Av rektorns uppgifter framkommer också att eleven och elevens vårdnadshavare deltar i utarbetandet av åtgärdsprogram, men inte får ta del av beslut om åtgärdsprogram. Ett beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram är ett överklagbart beslut, varför det är av vikt att skolan fattar formella beslut som delges till eleverna och elevernas vårdnadshavare. Att detta inte har skett är en brist.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I dokumentation inskickad inför tillsynen framgår att det finns 19 elever som har behov av studiehandledning på modersmålet. Av dessa får 12 elever studiehandledning på arabiska. I intervjuer med lärare elevhälsa och rektorn framkommer att det finns sju elever i behov av studiehandledning på språken ukrainska, luganda och kurdiska (sorani). Både lärare och elevhälsa uppger att dessa elever inte får studiehandledning på modersmålet eftersom språken inte erbjuds i kommunen. Detta bekräftas av rektorn.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att det finns sju elever på skolan som inte får studiehandledning på modersmålet, trots att det finns ett konstaterat behov. Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för elever som behöver det. Det är elevens behov som ska styra hur länge och i vilken omfattning eleven ska få studiehandledning på modersmålet. För den enskilda eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen, även om eleven inte klarar av att följa undervisningen på svenska. Att elever som är i behov av studiehandledning inte erbjuds detta innebär dels att alla elever inte ges samma möjlighet att utvecklas så långt som möjligt, dels att alla elever inte ges möjlighet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Att elever som har behov av studiehandledning på modersmålet inte får det är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Köpings kommuns verksamhet vid Scheeleskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd och studiehandledning på modersmålet. Det finns därför skäl att förelägga Köpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framgår att elever i årskurs 7-9 erbjuds att frivilligt delta i extra studietid, på skolan kallad "Plugg-inn", vid två tillfällen per vecka. Omfattningen på studietiden är 120 minuter för samtliga årskurser, vilket bekräftas av elever, lärare och rektorn i intervju.

De elevscheman för läsåret 2025/2026 som Skolinspektionen tagit del av visar att samtliga klasser i årskurs 7-9 har schemalagd extra studietid 60 minuter på tisdagar och 60 minuter på onsdagar. Det framgår dock att det finns elever i samtliga årskurser som missar 15 minuter av "Plugg-inn" på onsdagar, eftersom den sista lektionen krockar med den extra studietiden.

Rektorn bekräftar att den extra studietiden på onsdagar är schemalagd parallellt med annan undervisning, men uppger att de elever som inte kan komma till starten av den extra studietiden kl. 15.15 har möjlighet att ansluta senare. Vidare uppger rektorn att elever vid behov får stanna en kvart efter den extra studietiden är avslutad och att alla elever känner till detta. Enligt rektorn har alla elever på skolan därmed reell möjlighet att få 120 minuter extra studietid per vecka.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden. (10 kap. 5 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Köpings kommun har brutit mot bestämmelserna när det gäller extra studietid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygsättning och bedömning i ämnen där elever genomfört nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolverkets statistik för Scheeleskolan och riket gällande relationen mellan nationella prov och slutbetyg för elever i årskurs 9 framgår att det finns en differens mellan resultatet på nationella prov och slutbetyg under läsåren 2022/2023, 2023/2024 och 2024/2025 i ämnet matematik.

I ämnet matematik fick 47,3 procent av eleverna högre slutbetyg jämfört med resultatet på nationella provet 2024/2025. I riket som helhet fick 25,9 procent högre slutbetyg jämfört med resultatet på nationella provet. Läsåret 2023/2024 fick 48,9 procent högre slutbetyg jämfört med resultatet på nationella provet. I riket som helhet var siffran 24,1 procent. Läsåret 2022/2023 fick 44,2 procent högre slutbetyg jämfört med resultatet på nationella provet. I riket som helhet var det 24,2 procent som fick högre slutbetyg det läsåret.

Elever uppger i intervju att några elever inte vet hur resultatet på nationella proven påverkar deras slutbetyg. Enligt några elever påverkar muntliga nationella prov slutbetyget mindre än skriftliga nationella prov.

Lärare uppger i intervju att resultaten på nationella provet väger tungt vid betygsättning. Nationella prov ska bekräfta elevens kunskaper och göra lärarna säkrare på slutbetyget. Lärarna gör en sammantagen bedömning av elevernas kunskaper och prestationer under året. Om slutbetyget avviker från resultatet på nationella provet måste lärarna kunna motivera betyget. Inför betygsättning gör lärarna gemensamma bedömningar av elever i ämneslaget. De analyserar avvikelser mellan slutbetyg och resultat på nationella provet både på individ- och skolnivå.

Enligt rektorn är både lärare och skolläda medvetna om statistiken, de arbetar med bedömning och betygsättning i ämnen där eleverna gör nationella prov. I ämnet matematik dokumenteras alla avvikelser på individnivå. Avvikelserna på grupp nivå diskuteras vid en gemensam kvalitetsdag för hela skolan i slutet av vårterminen. Rektorns uppfattning är att resultatet på nationella provet väger tungt och att lärarna särskilt beaktar resultatet på nationella provet när de sätter slutbetyg.

Skolinspektionen har tagit del av lärarnas betygs motiveringar för elever i ämnet matematik och skolans gemensamma analys av anledningarna till avvikelserna. Utifrån dokumentationen framgår att skolan identifierat flera förbättringsområden och ska vidta åtgärder, exempelvis mer repetition, införa tidsgränser vid prov och minska antalet omprov.

Rättslig reglering

Vid betygssättning i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (10 kap. 20 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Köpings kommun har brutit mot bestämmelserna när det gäller betygssättning och bedömning i ämnen där elever genomfört nationella prov. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Nicole Gazett

Beslutsfattare
Signerat av: Nicole Gazett

X Anna Thörne

Föredragande
Signerat av: Anna Thörne

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Luca Nesi medverkat.